

จากชุมชนถูกไล่อื้อในพื้นที่บ้านหลังวัง....

สู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและคุณภาพของชีวิตผู้มีรายได้น้อยเมืองพิษณุโลก

สภาพความเป็นอยู่เดิมของผู้เดือดร้อนในโครงการบ้านมั่นคงสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเมืองพิษณุโลก จำกัด เป็นผู้เดือดร้อนที่มาจากชุมชนต่างๆ ที่อยู่ในบริเวณชายขอบหรือด้านหลังสุดของพระราชวังจันทน์ ซึ่งเป็นชุมชนแออัดที่อยู่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ผู้คนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปจึงฐานะยากจน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย บ้านของคนจนเหล่านี้ปลูกปะปนไปกับบ้านของอดีตข้าราชการ ลูกจ้าง ในพื้นที่กรมศิลปากร ซึ่งเป็นที่ดินฟรี ใครๆ ก็เข้าไปปลูกบ้านได้ และด้วยเหตุที่ชุมชนอยู่ในที่ดินของกรมศิลปากร เทศบาลไม่สามารถเข้ามาดูแลและพัฒนาในพื้นที่ได้จึงทำให้สภาพแวดล้อมทรุดโทรม ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ไม่ได้มาตรฐาน คนที่ผ่านไปผ่านมามักจะเห็นภาพบ้านเรือนเก่าทรุดโทรมปลูกอยู่อย่างแออัดจนจินตนา มีถนนดินเป็นเส้นทางสัญจรในชุมชน เด็กๆ ไม่สวมใส่เสื้อผ้าวิ่งเล่นบนถนน และมีสุนัขจรจัดที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้วิ่งเล่นปนเปไปกับเด็กๆ สร้างความหดหู่ใจแก่ผู้พบเห็น

นโยบายรัฐกับการพัฒนาพื้นที่และผลกระทบต่อการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

จากนโยบายภาครัฐที่จะสร้างศูนย์ประวัติศาสตร์พระราชวังจันทน์พิษณุโลก ทำให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ เช่น โรงเรียนประจำจังหวัด สำนักงานป่าไม้ สำนักงานที่ดิน ฯลฯ รวมไปถึงชุมชนหลายแห่งถูกไล่อื้อไปด้วย เช่น ชุมชนประตูเมือง ชุมชนเทพารักษ์ ชุมชนสระสองห้อง เป็นต้น ต้องรื้อย้ายเนื่องจากถูกประกาศให้เป็นที่ดินกรมศิลปากร หรือ เขตพระราชวังจันทน์ ทำให้ผู้ที่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยได้รับผลกระทบมากกว่า 400 หลังคาเรือน นำมาสู่การรวมตัวของผู้เดือดร้อนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย หลังจากนั้นไม่นานก็เกิดโครงการบ้านมั่นคง สหกรณ์เคหสถานสหราชอาณาจักร จำกัด ซึ่งได้แก้ปัญหาให้กับผู้เดือดร้อน จำนวน 224 ครัวเรือน โดยแกนนำที่ชื่อว่านายชัยยง รุ่งเรือง โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จถือเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยเป็นที่แรกๆ ในจังหวัดพิษณุโลก

การประชุมสร้างความเข้าใจผู้เดือดร้อน เพื่อเข้าร่วมการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง

อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหายังไม่หมดไป มีชุมชนที่อยู่ในพื้นที่และเป็นผู้ยากจนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ได้รับความเสียหาย จนนำมาสู่การสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทั้งเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยต่อไป

การก่อเกิดบ้านมั่นคงเมืองพิษณุโลก

กลุ่มออมทรัพย์เมืองพิษณุโลก จึงได้ถือกำเนิดขึ้นเพื่อรองรับผู้เดือดร้อนอีกครั้ง และต่อมาได้จัดแจ้งจัดตั้งในนาม สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเมืองพิษณุโลก จำกัด เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2555 มีสมาชิกจำนวน 120 ครัวเรือน และร่วมมือกันสำรวจหาที่ดินแปลงใหม่ในการสร้างชุมชนจนได้ที่ดินเอกชน จำนวน 15 ไร่ 2 งาน. 41.6 ตรว. อยู่บริเวณหลังสถานีรถไฟบ้านเต็งหนาม หมู่ 12 ตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอยู่ห่างที่เดิมประมาณ 6 กิโลเมตร ที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นส่วนที่เจริญที่สุดในตำบลหัวรอ อยู่ติดกับเทศบาลนครพิษณุโลก ศูนย์ราชการของจังหวัด จึงมีความสะดวกในการเดินทางและประกอบอาชีพ และในขณะนั้นที่ดินยังมีราคาไม่แพงมาก สมาชิกสามารถผ่อนชำระสินเชื่อกับ พอช.ได้

เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่นาอยู่ต่ำกว่าถนนประมาณ 2 เมตร สมาชิกจึงต้องออมเงินเพิ่มเนื่องจากได้รับงบประมาณในการปรับถมที่ดินจาก พอช. ประมาณ 1 เมตร พื้นที่ส่วนกลางและพื้นที่ถนนทั้งหมด สมาชิกยินยอมที่จะใช้เงินออมของตนเองในการถมดินก่อน เมื่อปรับที่ดินแล้ว เจ้าหน้าที่ พอช. และชาวบ้านร่วมกันออกแบบบ้าน ซึ่งมีการปรับกันอยู่หลายรอบ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพการผ่อนชำระของสมาชิก

เริ่มต้นใหม่กับชุมชนใหม่ไปด้วยกัน

พื้นที่รองรับใหม่แล้วซึ่งเดิมเป็นที่ทำนาและมีพื้นที่ต่ำกว่าข้างเคียงประมาณ 2 เมตร ดังนั้นโจทย์สำคัญคือ การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและพร้อมพัฒนาที่อยู่อาศัยของสมาชิกทั้ง 120 ครัวเรือน สหกรณ์ฯ เสนอบงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ได้รับงบประมาณในการอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย และพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ภายใต้งบ 147 ครัวเรือน จำนวน 11,392,500 บาท และได้รับการอนุมัติสินเชื่อพอช. จำนวน 42,104,889 บาท โดยเริ่มจากการถมดินปรับสภาพพื้นที่ให้เสมอกับแปลงข้างเคียงเพื่อป้องกันผลกระทบจากน้ำขึ้นสูงในพื้นที่โครงการในอนาคต

การปรับถมพื้นที่ไม่เพียงแต่ใช้งบประมาณสนับสนุนจากสถาบันฯ สมาชิกมีการสมทบเงินออมของตัวเองอีกด้วย เฉลี่ยรายละ 10,000 บาท เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่อยากจะเปลี่ยนแปลงอนาคตของตนเอง

เมื่อปรับที่ดินเรียบร้อยแล้ว กระบวนการออกแบบบ้านจึงเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันออกแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับศักยภาพของครอบครัวตนเอง โดยมีการออกแบบทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่ บ้านแถวจำนวน 8 หลัง ราคา 115,893 บาท/หลัง บ้านเดี่ยวชั้นเดียวจำนวน 20 หลัง ราคา 207,000 บาท/หลัง บ้านเดี่ยวยกสูง จำนวน 88 หลัง ราคา 271,000 บาท/หลัง บ้านแฝด จำนวน 4 หลัง ราคา 260,000 บาท/หลัง เมื่อรวมกับเงินสมทบจากการออมทรัพย์ของสมาชิก บ้านที่ทุกคนต้องการจึงเสร็จสมบูรณ์

บ้านแฝดในโครงการบ้านมั่นคงสหกรณ์เคหสถานเมืองพิษณุโลก จำกัด

บ้านหลังใหม่ปลูกด้วยวัสดุที่คงทน แข็งแรง บนที่ดินที่สมาชิกร่วมกันเสาะแสวงหา คัดเลือกเพื่อให้ตอบโจทย์การใช้ชีวิตของคนวัยต่างๆ จึงได้ที่ดินที่ใช้เงินออมจากน้ำพักน้ำแรงของสมาชิกในโครงการและเงินกู้จากพอช. ทำให้เกิดความมั่นคงทั้งบ้านและที่ดิน รวมทั้งยังได้ชุมชนที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีพื้นที่ใช้สอยส่วนกลางที่เอื้อประโยชน์กับคนทุกวัยในชุมชน อีกทั้งชุมชนใหม่ยังมีการออกระเบียบการอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อให้สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีข้อปฏิบัติ ข้อห้ามที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการตั้งกฎกติกา ระเบียบ และถือปฏิบัติร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีความสงบสุขน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

“สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่เดิม ตอนนั้นชุมชนไม่ต่างอะไรกับสลัมที่ใหญ่ที่สุดในเมืองพิษณุโลก เพราะเป็นพื้นที่ว่างเปล่า เทศบาลไม่สามารถดูแลได้เพราะเป็นพื้นที่ของกรมศิลป์ สภาพชุมชนในนั้นมีทั้งคนแก่ ลูกเล็กเด็กแดง สุนัข อยู่ในชุมชนด้วยกัน บ้านมีสภาพทรุดโทรม ต่างคนต่างอยู่ ไม่เอื้ออาทรต่อกัน และสามารที่จะทำให้เกิดปัญหาสังคมและอาชญากรรมได้ตลอด แต่เมื่อทำชุมชนใหม่แล้ว คนมีความสุข เพื่อนบ้านมีความเอื้ออาทรต่อกัน ก่อนจะสร้างบ้านต้องมีการประชุมแล้วประชุมอีก มีการออม ทำให้เรารู้จักกันมากขึ้น มีความเข้าใจกันมากขึ้น หลังสร้างบ้านเสร็จมีการช่วยเหลือกัน บางบ้านไปทำงานก็เอากลูไปฝากเพื่อนบ้านให้ช่วยดูแลระหว่างที่แม่ทำงานโดยไม่ต้องจ่ายเงิน ซึ่งผิดกับชีวิตเมื่อตอนยังไม่เข้ามาอยู่บ้านมั่นคง นอกจากนี้เราก็มีกิจกรรมให้เด็กๆ ทำ เด็กโตก็มาช่วยงานชุมชน เวลาที่มีประชุมก็มาช่วยจัดโต๊ะ มาช่วยทำความสะอาด

ตอนเย็นจะมีการรวมกลุ่มของผู้ปกครองและเด็กๆ ที่สนามเด็กเล่น เทศบาลเอาอุปกรณ์ออกกำลังกายของเล่น มาให้หลายอย่าง คนเลยมารวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กๆ ได้มีที่เล่น ผู้ปกครองก็ได้มีที่พูดคุยกันได้ ออกกำลังกาย และยังมีการทำพื้นที่สีเขียว ปลูกกระเพรา มะเขือ ใครก็มาเก็บไปกินได้ ในชุมชนมีคนดูแลสนามเด็กเล่น ช่วยตัดหญ้า ดูแลแปลงผัก ดูแลต้นไม้ เป็นคนว่างงานช่วยเหลือชุมชนอย่างดี เราก็ให้ใบประกาศว่าเป็นจิตอาสาเข้ามาช่วยเหลือชุมชน จากที่เคยกับหลายๆ คนบอกว่าบ้านมั่นคงเรามีความสุขที่สุด ทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมาก” สุกรี จามพัฒน์ ประธานสหกรณ์ฯ กล่าว

“ตอนนี้บ้านเป็นระเบียบมีความมั่นคงแข็งแรงขึ้น มีถนน เส้นทางคมนาคม การเข้าออกสะดวก มีน้ำมีไฟสะดวก คนในชุมชนจากที่ล้มสั้ว เวลาในงานในชุมชน งานจิตอาสาเขาก็ออกมาช่วยกันพัฒนาพื้นที่ของหมู่บ้าน” สุกิจ สุขสว่าง สมาชิกในโครงการกล่าว

บูรณาการความร่วมมือหน่วยงานท้องถิ่น พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน

แม้ว่าสมาชิกในโครงการจะมีบ้านที่มั่นคง สวยงามอยู่อาศัยกันแล้ว แต่ปัญหาความเดือดร้อนก็ยังไม่หมดไป เนื่องด้วยในช่วงถูกไล่รื้อออกจากพื้นที่ชาวบ้านต้องไปหาห้องเช่าพักอาศัยอยู่ชั่วคราว บางส่วนไปอาศัยอยู่บ้านญาติ ดังนั้น ในช่วงที่สร้างบ้านเสร็จใหม่ๆ แม้ว่าจะยังไม่ได้มีการดำเนินเรื่องระบบไฟฟ้าในชุมชน แต่ชาวบ้านก็ต้องการเข้ามาอยู่อาศัยบ้านหลังใหม่ เพื่อลดภาระที่ต้องจ่ายค่าเช่าห้องรายเดือนหรือไม่ต้องไปอยู่อาศัยกับญาติพี่น้อง จึงใช้วิธีการต่อฟางไฟฟ้าเข้ามาในโครงการ แต่ด้วยงบประมาณที่ได้รับจาก พอช. ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคมีจำกัด สิ่งสุดท้ายที่ชุมชนขาดไป คือ ถนนในชุมชน สภาพในช่วงนั้นยังเป็นดินเลน ยากลำบากในการสัญจร สหกรณ์ฯ จึงตัดสินใจเข้าพบหน่วยงานท้องถิ่น จนได้รับความอนุเคราะห์จากเทศบาลตำบลห้วยเรือ ในการพัฒนาเส้นทางถนนภายนอกเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมท่อระบาย สูง 2 เมตรเศษ กว้าง 4 เมตร ยาว 150 เมตร และหลังจากที่สหกรณ์ได้ยกพื้นที่ที่จะใช้ทำถนนภายในโครงการให้เป็นถนนสาธารณะแล้วเทศบาลตำบลห้วยเรือได้จัดงบประมาณมาทำถนนซึ่งมีความหนา 15 เซนติเมตร กว้าง 4 เมตร และยาว 1,130.90 เมตร ให้กับชุมชนอีกด้วย ไม่เพียงแค่นั้นด้วยความเข้มแข็งของชุมชน เทศบาลตำบลห้วยเรือยังสนับสนุนสนามเด็กเล่นและเครื่องออกกำลังกายแก่สหกรณ์อีกด้วย

สาธารณูปโภคภายในโครงการบ้านมั่นคง
สหกรณ์เคหสถานเมืองพิษณุโลก จำกัด ปัจจุบัน

สนามเด็กเล่นและเครื่องออกกำลังกาย
จากการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลห้วยเรือ

สุกรี จามพัฒน์ ประธานสหกรณ์ฯ เล่าถึงความเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ว่า “ชีวิตความเป็นอยู่ต่างกันมาก ทั้งความเป็นอยู่และระบบสาธารณูปโภค เดิมเป็นที่ดินกรมศิลปากร บางบ้านอยู่อย่างไม่ถูกต้อง ไม่มีทะเบียนบ้าน จึงทำให้เทศบาลไม่สามารถสนับสนุนหรือพัฒนาเรื่องระบบไฟฟ้า ประปา ถนนได้ ต้องต่อฟางจากบ้านอื่นมาใช้ เจ้าของบ้านไม่เสียค่าน้ำค่าไฟเลย เขาจะเอาหน่วยค่าไฟค่าน้ำมาหารกับคนที่มาฟางทุกคน ทำให้ค่าน้ำค่าไฟมีราคาแพงกว่าปกติ รายได้ที่มีน้อยอยู่แล้วแทบไม่เหลือเลย หรือแม้แต่การทำถนนในชุมชนได้ เมื่อก่อนจึง

เป็นถนนดิน พอมาอยู่ที่ใหม่เราซื้อที่ดินของเราเองและมีการยกที่ดินบางส่วนให้เป็นที่สาธารณะทำให้เทศบาลสามารถเข้ามาดำเนินการได้ และเทศบาลเองก็ให้ความช่วยเหลือเราเป็นอย่างดี นายกเข้ามาดูแลตั้งแต่การถมดิน โดยให้กองช่างเข้ามาดูแลให้คำแนะนำ จัดงบประมาณทำถนนทั้งภายนอกและภายในชุมชน สนับสนุนเรื่องไฟฟ้าและประปาเข้ามาในชุมชน ทำให้สมาชิกอยู่อย่างมีความสุข ถนนสะดวก ไฟสว่าง นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนเครื่องเล่นต่างๆ ในสนามเด็กเล่น เครื่องออกกำลังกาย และยังชวนนายอำเภอคนใหม่ลงมาดูโครงการบ้านมั่นคง ซึ่งมีความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตต่างจากบ้านแออัดเป็นอย่างมาก”

สวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

การทำโครงการบ้านมั่นคง สิ่งหนึ่งที่สหกรณ์ฯ เริ่มดำเนินการมา คือ การส่งเสริมการออมทรัพย์ ในช่วงเริ่มแรกเป็นการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ มีเป้าหมายในการออมทรัพย์เพื่อปรับที่ดิน และการสร้างที่อยู่อาศัย หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการบ้านมั่นคง สหกรณ์ยังเห็นความสำคัญในการจัดทำสวัสดิการให้กับชุมชน จึงเริ่มการออมเพื่อจัดตั้งเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก จำนวน 3 กองทุน ได้แก่

1. กองทุนรักษาดินรักษากัน สมาชิกสมทบปีละ 400 บาท เพื่อดูแลสมาชิกในโครงการบ้านมั่นคง เมื่อยามมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับบ้านและผู้นำที่เป็นกำลังหลักของบ้าน รวมทั้งเป็นหลักประกันในการให้บ้านอยู่คู่กับคนจนต่อไป

2. กองทุนสวัสดิการวันละบาท ปีละ 365 บาท เพื่อดูแลสมาชิกเมื่อเกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิต และสิ้นปีจะมีข้าวสาร ไข่ไก่ หรือน้ำมันพืช ให้กับสมาชิกสหกรณ์ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการ หากสมาชิกมีเงินมากพอสามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการของตำบลหัวรอก็ได้ เพราะเป็นกองทุนที่ได้รับงบจากเทศบาลตำบลหัวรอและ พอช.

3. กองทุนบ้านมั่นคง เป็นการออมเงินเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมในยามฉุกเฉินและเป็นเงินกู้สามัญเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิตในครัวเรือน โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบ

กิจกรรมวันเด็ก และ กิจกรรมรดน้ำดำหัว กิจกรรมที่จัดสรรมาจากสวัสดิการ

สหกรณ์จัดสวัสดิการตามระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยเงินสวัสดิการและสาธารณะประโยชน์ แก่สมาชิกเรื่องการเจ็บป่วยเพื่อรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายในการจัดงานเมื่อเสียชีวิต และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิก

เช่น ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมงานประเพณีไทยและประเพณีสากล กิจกรรมวันเด็ก รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ทำบุญกลางบ้าน เป็นต้น ผลจากการเก็บออมเงินทำให้ชุมชนมีงบประมาณภายในที่สามารถนำมาบริการจัดการ จัดกิจกรรมภายในชุมชนได้ตามที่สมาชิกเห็นสมควร ซึ่งเงินกองทุนดังกล่าวทำให้เกิดการดูแลสมาชิกในยามเดือดร้อน ยากลำบากได้อย่างทันท่วงที และชุมชนยังมีงบประมาณในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสุข พัฒนาความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง และยังเป็นการส่งเสริม สืบทอด รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามท้องถิ่นให้สืบต่อไป

ส่งเสริมเศรษฐกิจครัวเรือน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของสมาชิกในโครงการ

สมาชิกในชุมชนเดิมมีหลากหลายอาชีพ มีทั้งอดีตข้าราชการ ลูกจ้างประจำ เจ้าหน้าที่รัฐ รับจ้าง และค้าขาย อาชีพที่มีปัญหามากที่สุด คือ ค้าขาย รับจ้าง เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาไม่ดีนัก ทำให้รายได้ไม่แน่นอน จึงทำให้มีบางรายต้องผิมนัดชำระเงินกู้กับสหกรณ์ คณะกรรมการจึงมีนโยบายเรื่องการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในครัวเรือน โดยมีกิจกรรมให้สมาชิกทำร่วมกัน เช่น

1. การปลูกพืชผักสวนครัว โดยมีการทำหนังสือแจ้งความประสงค์ขอเมล็ดพันธุ์พืชจากโครงการจันกะผัก จังหวัดเชียงราย ได้รับพระราชทานเมล็ดพันธุ์พืชมาจำนวนหนึ่ง นำมาแจกจ่ายให้แก่สมาชิกเพื่อปลูกในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ทำให้สมาชิกมีพืชผักปลอดภัยบริโภคและเป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือน

2. สอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้กับสมาชิก โดยประธานสหกรณ์ได้รับการอบรมจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิษณุโลก ทั้งเรื่องบันทึกบัญชีครัวเรือนแบบ Smart me เอกสารจดบันทึกเป็นรายวันและสรุปเป็นรายเดือน และนำมาถ่ายทอดให้กับสมาชิกเพื่อได้รับทราบรายรับและรายจ่าย สามารถบริหารงบประมาณในครัวเรือนได้ และจะทำให้เห็นความสำคัญของการลดรายจ่าย

3. โครงการพื้นที่สีเขียวจาก พอช. ในการส่งเสริมปลูกพืชผักสวนครัวให้กับสมาชิกในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่ส่วนกลาง สำหรับนำไปประกอบอาหารเพื่อลดรายจ่ายและขายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน และมีอาหารปลอดภัยบริโภคในครัวเรือน

4. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้รับงบประมาณจาก พอช. โดยการส่งเสริมของขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดพิษณุโลก ด้านการพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในโครงการ จำนวน 33 ครัวเรือน ด้วยการเพาะเห็ดนางฟ้าจากถุง ทำให้มีอาหารโปรตีนบริโภคและลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถต่อยอดเป็นอาชีพสร้างรายได้ในอนาคต

5. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตทางอาหารจากพืช โดยสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลกจัดอบรมการเพาะปลูกพืชที่สามารถสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และเป็นอาหารในชุมชน โดยเชิญวิทยากรด้านการเกษตรมาให้ความรู้ พร้อมทั้งมีการไปศึกษาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบของจังหวัด เพื่อนำไปขยายผลแก่สมาชิกบ้านมั่นคง

การอบรมการทำอาชีพ เสริมสร้างรายได้
ร่วมกับส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก

เชื่อมโยงงานเศรษฐกิจร่วมกับ
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตพิษณุโลก

6. อบรมอาชีพให้ผู้สนใจทำอาหารเพื่ออาชีพ และนํ้ายาล้างจาน โดยวิทยากรจากสำนักส่งเสริมการเรียนรู้ตำบลหัวรอ ในหลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้สามารถมีรายได้เสริมจากการผลิตอาหารจำหน่าย และลดรายได้ในครัวเรือนจากการผลิตนํ้ายาล้างจานใช้ตัวเอง

ผลผลิตจากสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเมืองพิษณุโลก จำกัด

จากการดำเนินการดังกล่าว สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการที่สมาชิกปลูกผัก มีพืชผักสวนครัวบริโภคในครัวเรือน และประกอบอาหารจำหน่าย โดยมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนทั้งเรื่องวิทยากร งบประมาณ วัสดุ และต้นกล้าพันธุ์ไม้ และองค์ความรู้ด้านต่างๆ สามารถนำมาต่อยอดนำมาสู่การผลิตเพื่อการจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน โดยมีกลุ่มไลน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเป็นพื้นที่กลางซื้อขายผลผลิตด้านพืชผักสวนครัวและอาหารภายในโครงการบ้านมั่นคง นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าสมาชิกเองก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของตนเองมากกว่าแต่ก่อน มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนพร้อมที่จะรับการพัฒนาใหม่ๆ และหน่วยงานต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนานคนในพื้นที่และเข้ามาสนับสนุน ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนเป็นอย่างมาก

ร่วมกันสร้าง สิ่งแวดล้อมน่าอยู่

แม้ว่าชุมชนใหม่จะมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม แต่ว่าหลังจากที่สร้างบ้านเสร็จคนเข้ามาอยู่กันมากขึ้นปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเริ่มตามมา โดยเฉพาะเรื่องการจัดการขยะเนื่องจากในตอนแรกเทศบาล

ไม่สามารถเข้ามาดูแลได้นั้น คณะกรรมการให้สมาชิกนำขยะมาทิ้ง ณ จุดเดียว โดยมีการแยกถังขยะเปียกและขยะแห้ง แต่ก็พบว่าเทศบาลเข้ามาเก็บล่าช้า ทำให้ขยะเปียกเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น คณะทำงานจึงได้ประสานขอสารชีวภาพจากสถานีพัฒนาที่ดินเพื่อนำขยะเปียกมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินโครงการชุมชนน่าอยู่ร่วมกับ สสส. โดยมีสภาผู้นำในโครงการ จำนวน 20 คน เข้ารับการอบรมเรื่องการจัดการขยะต้นทาง ขยะอันตราย และอื่นๆ และได้มีการพาคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดน่าน อีกทั้งยังมีการจัดทำโครงการหน้าบ้านน่ามอง เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม โดยใช้งบประมาณจากโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ พอช. คัดลอกเบี้ยให้องค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีวินัยเพื่อช่วยหนุนเสริมความเข้มแข็งให้องค์กรสินเชื่อ โดยนำมาส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และยังได้มีการเสนอโครงการประชามหุ่บ้าน โครงการ Big Cleaning Day อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อจัดการทำความสะอาดจัดการขยะที่ตกค้างในชุมชน นอกจากนี้คณะกรรมการสหกรณ์และสมาชิกเข้าร่วมกับมูลนิธิคนเพียงไพรภาคเหนือ พิษณุโลก เพื่อร่วมกิจกรรมลดโลกร้อนในพื้นที่โครงการ และสมาชิกในชุมชนยังร่วมเป็นจิตอาสาดูแลสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านและตำบลในวันสำคัญต่างๆ ของประเทศ

จากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกในเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม และยังได้มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานและองค์กรภายนอก

บ้านมั่นคงเมืองพิษณุโลก พลังการเปลี่ยนแปลงจากคนเล็กคนน้อยในเมือง

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงสหกรณ์เคหสถานเมืองพิษณุโลก จำกัด ได้สร้างความภาคภูมิใจให้กับคณะกรรมการทุกชุดจากการที่สมาชิกผู้มีรายได้น้อยสามารถสร้างบ้านแล้วเสร็จได้เข้าอยู่อาศัย มีบ้านมีที่ดินที่มั่นคงสืบทอดไปจนถึงลูกหลาน สมาชิกรู้บทบาทหน้าที่ มีความเอื้ออาทรต่อกันในระดับดี และสมาชิกเองก็ได้มีส่วนร่วมสำคัญในโครงการทั้งในส่วนของการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมลงทุนในโครงการ อีกทั้งยังได้รับการยอมรับและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งท้องถิ่น ท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐทั้งในและนอกจังหวัด นำมาสู่การร่วมกันพัฒนาชุมชนยกระดับคนในโครงการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเปลี่ยนจากผู้บุกรุก ผู้ที่ไร้การเหลียวแล เข้าไม่ถึงบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐ สู่ชุมชนที่หน่วยงานรัฐหลายภาคส่วนให้ความสำคัญและเข้ามาร่วมเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาในทุกมิติ

“ดีใจมากที่ได้อยู่บ้านมั่นคงนี้ อยู่แล้วมีความสุข เพราะมีความ
สงบ อากาศดี ถนนหนทางสะดวก สบาย สะอาด คนในชุมชนให้เกียรติ
กัน เพื่อนบ้านมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีเพื่อนบ้านคอยมาดูแล ทำให้
ลูกหลานที่อยู่ไกลไม่ต้องห่วงใยกังวลมาก ภูมิใจมากที่ได้อยู่บ้านมั่นคง
นี้”

เล่าเรื่อง : สุกรี จามพัฒน์/ ณวีวรรณ เข้มเงิน

เรียบเรียง : อัมพร ประไพรินทร์ / เรวดี อุลิต